

JIRÍ JELÍNEK

ŠKODA NA MAJETKU V SOCIALISTICKÉM
VLASTNICTVÍ, ZPŮSOBENÁ TRESTNÝM ČINEM

I. Jedním ze základních úkolů při dalším úspěšném budování rozvinuté socialistické společnosti je rozvoj socialistické ekonomiky. Upevňovat socialistickou ekonomiku a chránit její základ — majetek v socialistickém vlastnictví — je přední povinností občanů a organizací, a také významným úkolem orgánů Bezpečnosti, prokuratur a soudů.

Trestné činy a přečiny, kterými je dotčen majetek v socialistickém vlastnictví, představují významnou část kriminality. Tak například pouze pachatelé trestných činů proti majetku v socialistickém vlastnictví (§ 132 až 139 trestního zákona) a přečinů podle § 3, 4, 11 zák. č. 150/1969 Sb., spáchaných proti majetku v socialistickém vlastnictví představují poměrně početnou skupinu a v poměru k počtu osob, odsouzených za všechny trestné činy, činí jejich podíl v České socialistické republice přibližně 13 %.¹⁾ Také počet pravomocně odsouzených pachatelů za trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona se každoročně zvyšuje (mimo rok 1980, který byl ovlivněn amnestií, a proto není s ostatními roky srovnatelný). V roce 1984 bylo pravomocně odsouzeno za tento trestný čin v České socialistické republice 6910 osob, což pro srovnání představuje nárůst proti roku 1979 o 1432 pachatelů.²⁾ Přitom majetek v socialistickém vlastnictví je dotčen nejen trestnými činy podle druhé hlavy třetího oddílu zvláštní části trestního zákona (§ 132—139 trestního zákona) a korespondujícími přečiny, ale také zejména trestnými činy proti hospodářské soustavě (§ 116—124 trestního zákona), proti hospodářské kázi (§ 125—131 trestního zákona), trestným činem obecného ohrožení podle § 179 a § 180 trestního zákona a trestným činem neoprávněného užívání cizího motorového vozidla podle § 209 a trestního zákona. Ze shora uvedeného tedy vyplývá, že ochraně socialistické ekonomiky, zejména ma-

¹⁾ Materiál Nejvyššího soudu ČSR Tpj 127/83.

²⁾ Materiál Nejvyššího soudu ČSR Tpj 24/85.

jetku v socialistickém vlastnictví před jeho rozkrádáním a poškozováním prostředky trestního práva je třeba věnovat soustavnou a soustředěnou pozornost.

Základním předpokladem zákonného a spravedlivého rozhodnutí v každé jednotlivé konkrétní věci je náležité zjištění skutečného stavu věci (§ 2 odst. 5, 6 trestního řádu).

U trestných činů (přečinů), kterými byla způsobena škoda na majetku v socialistickém vlastnictví, je velmi důležitou otázkou pro zákonné rozhodnutí bezpečné zjištění povahy a výše škody způsobené posuzovaným trestným činem (přečinem). Poznatky z praxe ukazují, že neúplné objasnění okolností, umožňujících určení povahy a výše škody, způsobené trestným činem nebo přečinem, je typickým a nejčastějším nedostatkem při rozhodování soudů o tomto druhu trestné činnosti.³⁾

Ve svém příspěvku se zabývám některými vybranými aktuálními otázkami souvisejícími s touto problematikou. Článek jsem rozdělil do dvou částí. Nejprve se zmiňuji o různých významech pojmu škoda způsobená trestným činem, v druhé části se zabývám povahou a výší škody u vybraných trestných činů, kterými je dotčen majetek v socialistickém vlastnictví.

II. Správné zjištění povahy a výše škody u trestných činů a přečinů, kterými dochází k újmě na majetku v socialistickém vlastnictví, je důležité z několika hledisek:

1. škoda na majetku v socialistickém vlastnictví může být znakem skutkové podstaty příslušného trestného činu a zjištění její povahy a výše je významné pro správnou kvalifikaci stíhaného skutku. Je tomu například tam, kde zákon rozlišuje výši škody slovně a kde praxe těmto pojmům přiřazuje orientační peněžité částky, jako je tomu například u „značné škody“ ve smyslu § 132 odst. 2 písm. c) trestního zákona a u „škody velkého rozsahu“ ve smyslu § 132 odst. 4 trestního zákona. Rozsah škody jako účinek trestného činu zde ovlivňuje závěr o právní kvalifikaci činu. To je důležité mimo jiné pro posouzení, zda jde o trestný čin podle § 132 trestního zákona nebo přečin podle § 3 odst. 1 zákona o přečinech nebo přestupek podle § 19 zákona č. 60/1961 Sb.

2. Výše škody, způsobená stíhaným skutkem, je důležitým kritériem spouštějícím nebezpečnost činu pro společnost a uplatní se nejen při rozhodování o vině, ale i při rozhodování o trestu. Trestní zákon výslovně ukládá soudu, aby při posuzování nebezpečnosti pro společnost a osoby pachatele přihlížel k tomu, zda pachatel dobrovolně nahradil škodu, způ-

³⁾ Srovnej například č. 42/1979 Sb. rozh. tr. a materiál Nejvyššího soudu ČSR Tpj 84/77 a Tpj 127/83 (str. 86).

sobenou trestným činem. Tato skutečnost je důležitou polehčující okolností (§ 33 písm. b) trestního zákona). Naopak jednou z přitěžujících okolností (§ 34 písm. f) trestního zákona) je způsobení „vyšší škody“ spáchaným deliktem.

3. Škoda jako důsledek jednání trestně odpovědného pachatele je důležitým podkladem pro rozhodování soudu v adhezním řízení.

Jednotlivá hlediska, pro která je zjištění povahy a výše škody důležité, spolu úzce souvisí. Tak například správnost výroku o náhradě škody je odvislá od správných skutkových zjištění v otázce viny. Nesprávný je proto postup, ke kterému někdy v praxi dochází, při němž soud ve výroku o vině odsuzujícího rozsudku uvede přesnou výši škody, kterou pachatel způsobil trestným činem, ale v rozporu s tím odkáže poškozeného podle § 229 odst. 1 tr. řádu s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních, případně na řízení před jiným příslušným orgánem s odůvodněním, že soud nemá dostatek podkladů pro vyslovení povinnosti k náhradě škody nebo že by bylo třeba pro rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody provádět další dokazování. Takový postup je nesprávný proto, že soud tím sám zpochybňuje správnost vlastního zjištění v otázce viny o skutečné výši škody, neboť svá skutková zjištění považuje za správná toliko pokud jde o výrok o vině, ale nepokládá je za dostatečný podklad pro výrok o náhradě škody. Tím jsou jednotlivé výroky rozsudku v obsahovém rozporu a netvoří logický celek.

Nesprávným je rovněž opačný přístup, kdy soud v rozporu se zásadou, že pokud nelze zjistit přesnou výši škody, musí soud zjistit alespoň minimální výši škody, kterou pachatel nejméně způsobil (srov. č. 53/1958 Sb. rozh. tr.), ve výroku rozsudku neuvede alespoň nejnížší výši škody tam, kde ji nebylo možno zjistit přesně, ale o náhradě škody rozhodne přesnou částkou. Tak například soud ve výroku rozsudku uvede, že obviněný odcizil poškozené socialistické organizaci věci „v zanedbatelné hodnotě“ nebo věci „kolem X Kčs“ a podobně, ale výrok o náhradě škody obsahuje přesnou výši škody, kterou je obviněný povinen zaplatit poškozenému právě za odcizené věci „v zanedbatelné hodnotě“.

Souvislost jednotlivých výše uvedených hledisek však neznamená, že rozsah pojmu škoda z těchto různých hledisek je vždy totožný. Judikatura již upozornila na skutečnost, že za škodu jako znak skutkové podstaty trestných činů proti majetku v socialistickém vlastnictví je možno zpravidla považovat jen úbytek na tomto majetku, ne však další škodlivé následky činu, které mohou mít význam pro určení stupně nebezpečnosti činu pro společnost, případně pro rozhodování o nároku na náhradu škody v adhezním řízení (č. 28/1971 Sb. rozh. tr.). Tak například náklady, které si vyžádá doprava věci odcizené pachatelem na místo činu, nejsou škodou na majetku v socialistickém vlastnictví, vzniklou trestným činem rozkrádání

majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona, tedy nejsou škodou jako znakem skutkové podstaty tohoto trestného činu, ale jsou dalším škodlivým následkem, který vznikl v příčinné souvislosti se skutkem, pro který je obviněný stíhán, a proto je může poškozený uplatnit proti pachateli trestného činu. Z toho vyplývá, že škoda jako znak skutkové podstaty trestného činu není totožná se škodou jako podkladem pro rozhodnutí v adhezním řízení.

Pojem škoda jako znak skutkové podstaty také nemusí být totožný se ziskem, který pachatel dosáhl, tedy s přírůstkem na majetku, který pachatel získal trestným činem. Například obviněný odcizil na pracovišti kovový šrot, jehož hodnota činila 162 166 Kčs, který odvezl do výkupny Sběrných surovin a obdržel za něj 91 250 Kčs. Škodou ve smyslu § 132 trestního zákona je hodnota šrotu, tedy 162 166 Kčs, nikoliv majetkový prospěch pachatele (rozsudek Nejvyššího soudu ČSR 11 To 5/85).

Pojem škoda také může mít u různých skutkových podstat různý smysl. Zatímco škoda u trestného činu podle § 132 trestního zákona spočívá v úbytku na majetku v socialistickém vlastnictví, škodou způsobenou trestným činem podle § 124 odst. 1 trestního zákona, případně „značnou škodou“ podle § 124 odst. 2 písm. b) trestního zákona se rozumí neuskutečněný přínos do sféry majetku v socialistickém vlastnictví.

V některých případech se za škodu ve smyslu skutkové podstaty trestného činu považuje nejen škoda ve formě úbytku na majetku v socialistickém vlastnictví, ale i jiná škoda, způsobená výpadkem výroby při poškození stroje a podobně — například u trestného činu podle § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona.

III. POVAHA A VÝŠE ŠKODY

U VYBRANÝCH TRESTNÝCH ČINŮ

PROTI MAJETKU V SOCIALISTICKÉM VLASTNICTVÍ

1. Trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona

Za škodu na majetku v socialistickém vlastnictví ve smyslu § 132 trestního zákona se považuje újma, představující úbytek na tomto majetku, která vznikne tím, že se věc z majetku v socialistickém vlastnictví dostane do neoprávněné dispozice jednotlivce, případně jiného nesocialistického subjektu (srov. č. 42/1979 Sb. rozh. tr.).

Naproti tomu majetkové sankce, například pokuta za tzv. černou jízdu vlakem (č. 27/1978 Sb. rozh. tr.) nebo náhrada za neoprávněný odběr elek-

trické energie pokud převyšuje skutečnou hodnotu spotřebovaného proudu a plní funkci zákonné majetkové sankce (č. 42/1979 Sb. rozh. tr.), nejsou škodou podle § 132 trestního zákona.

Výjimečně se za škodu považuje podle judikatury i neuskutečněný přínos do majetku v socialistickém vlastnictví, pokud pachatel jedná formou uvedenou v § 132 odst. 1 písm. c) trestního zákona: například jízda načerno vlakem ke škodě ČSD (rozsudek Nejvyššího soudu ČSR 11 To 64/80).

U rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví formou krádeže a zpronevěry je způsobenou škodou celá skutečná hodnota odcizené nebo zpronevěřené věci a nepřihlíží se k hodnotě věci, kterou pachatel poskytl místo věci, jež odcizil nebo zpronevěřil. Není proto možné vycházet z rozdílu mezi hodnotou odcizené (zpronevěřené) věci a hodnotou věci, kterou pachatel dal za odcizenou či zpronevěřenou věc. Takové jednání pachatele je pouze pokusem o náhradu či částečnou náhradu škody (č. 2/1963 Sb. rozh. tr.).

Od škody jako znaku skutkové podstaty trestného činu podle § 132 trestního zákona je třeba odlišovat další škodlivé majetkové následky, vzniklé skutkem, pro který je obviněný stíhán, které mohou mít význam při určení stupně společenské nebezpečnosti, popřípadě pro rozhodnutí o náhradě škody, učiněné v adhezním řízení. Takovým škodlivým majetkovým následkem mohou být například náklady, spojené s dopravou věci odcizené pachatelem zpět na místo, kde byl trestný čin spáchán. Z toho vyplývá závěr, že škoda, tvořící nárok poškozeného v adhezním řízení, nemusí být identickou se škodou, způsobenou na věci, která byla předmětem útoku.

Shora uvedené platí obdobně, pokud se jedná o tzv. jinou škodu ve smyslu § 442 odst. 2 občanského zákoníku resp. § 179 odst. 3 zákoníku práce. Jinou škodou, ve smyslu citovaných ustanovení, se rozumí majetková újma, spočívající v tom, že u poškozeného nedojde v důsledku škodné události k rozmnožení majetkových hodnot, ač se to dalo očekávat (srov. č. 55/1971 Sb. rozh. tr.). Tato, takzvaná jiná škoda, není znakem skutkové podstaty trestného činu podle § 132 trestního zákona, ale je pokládána za škodu, způsobenou trestným činem, kterou může poškozený žádat v adhezním řízení. Tak například, při odcizení cenné součástky strojového zařízení, tvoří škodu uplatnitelnou v adhezním řízení nejen maloobchodní cena takové součástky, to jest škoda ve smyslu skutkové podstaty trestného činu, ale případně také škoda, vzniklá poškozené socialistické organizaci výpadkem výroby. Obdobně praxe řeší případy zpronevěry svěřených peněz ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví pracovníkem státní spořitelny. V těchto a obdobných případech se za tzv. jinou škodu považuje i ušlý bankovní úrok, který by poškozenému — státní spořitelně — připadl, nebýt škodné události, způsobené pachatelem. Poškozená organizace totiž v důsledku trestného jednání pachatele nemohla mít peněžní pro-

středky zúročitelně uloženy na účtu v bance. Ušlý bankovní úrok je proto škodou, kterou je možno uplatňovat v adhezním řízení (např. č. 12/1973 Sb. rozh. tr.).

Povaha škody má význam pro právní kvalifikaci stíhaného skutku. V této souvislosti praxe řeší aktuální otázku, zda v případě trestné činnosti v provozovnách socialistického obchodu a restauračních zařízeních se při zjišťování rozsahu schodku, způsobeného rozkrádáním ve formě krácení tržeb, od výše škody, způsobené pachatelem, odečítá normované ztratiné. Dozorové materiály Nejvyššího soudu ČSR uvádějí rozdílnou praxi nižších soudů.⁴⁾ Některé soudy judikují tak, že za škodu podle § 132 považují celou škodu, vzniklou krácením tržeb. Opačný názor, a na něm založená praxe, vychází ze stanoviska, že od částky, kterou pachatel krátil, a tím rozkrádal majetek v socialistickém vlastnictví, je třeba odečíst normované ztratiné. Ke správnému postupu je důležité stanovit povahu tzv. ztratiného a jeho funkci. To upravuje vyhláška federálního ministerstva financí č. 155/1971 Sb. (§ 38 odst. 2). Z obsahu citovaného právního předpisu vyplývá, že ztratiné je možné odečíst pouze u zásob zboží v případech nezaviněných mank, kdy ke ztrátám dochází přirozeným úbytkem na objemu nebo množství zboží. Funkcí ztratiného je uhrazovat obchodní riziko, kterým je zejména přirozený úbytek zboží, k němuž dochází bez zavinění pracovníků. Z toho vyplývá, že ztratiným nelze krýt ztráty, vzniklé na zásobách zboží jiným způsobem, zejména úmyslným nezákonným jednáním pracovníků. Proto o ztratiné nelze snižovat škodu, způsobenou v těchto organizacích trestnou činností.

Při stanovení výše škody, způsobené trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona, se vychází z ustanovení § 443 obč. zákoníku, resp. § 180 zák. práce, podle kterých se při určení výše škody na věci vychází z ceny věci v čase poškození, tedy z ceny platné v čase spáchání trestného činu. Pokud je určená pro věc státní maloobchodní cena, vychází se z této ceny a přihlíží se k případnému opotřebení věci (srov. např. č. 11/1967, č. 33/1967, č. 42/1979 Sb. rozh. tr.). Výchozími hledisky pro správné určení ceny věci tedy jsou pořizovací hodnota věci, stupeň opotřebení, doba užívání, funkční vlastnosti, faktický stav a podobně. Při zjišťování skutečné hodnoty věci opotřebované není možné vycházet z tzv. účetní zůstatkové hodnoty věci, neboť tato je jen jedním z důkazů, ze kterých se vychází při určení ceny věci (srov. č. 29/1978, č. 42/1979 Sb. rozh. tr.).

Shora naznačený závěr je významný pro určení výše škody v těch případech rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, kdy pachatel si přivlastnil věc z majetku socialistické organizace, kterou předtím získal

⁴⁾ Materiál Nejvyššího soudu ČSR Tpj 127/83.

do užívání na základě smlouvy, například smlouvy mezi občanem a organizací Tesla-Multiservis, týkající se užívání televizoru. Pokud si pachatel přivlastní televizor, který měl smlouvou svěřen do užívání, tvoří škodu z rozkrádání skutečná hodnota televizoru v době spáchání trestného činu, nikoliv zůstatková hodnota televizoru, určená odpočtem měsíčních splátek za užívání zaplacených pachatelem od skutečné hodnoty televizoru. Pro úplnost třeba dodat, že do výše škody, způsobené tímto trestným činem, nelze zahrnovat nezaplacené měsíční úhrady za užívání televizoru, protože nezaplacení měsíčních úhrad bylo mimo rámec jednání, jímž si pachatel televizor přivlastnil a jímž spáchal trestný čin.⁵⁾

Pokud škoda, vzniklá rozkrádáním, byla způsobena na věcech socialistické organizace, která je vede ve velkoobchodních cenách, je třeba zjistit cenu maloobchodní. Není-li věc předmětem tržního hospodářství a maloobchodní cena není stanovena, určí se cena věci na základě maloobchodní ceny výrobku porovnatelného. Při stanovení maloobchodní ceny je nutné vycházet z hledisek stanovených v § 3 odst. 1 písm. h) vyhlášky č. 137/1973 Sb., o cenách, ve znění vyhlášky č. 160/1980 Sb. Pouze v těch výjimečných případech, kdy neexistuje ani jiný srovnatelný výrobek se stanovenou maloobchodní cenou, ze které by bylo možno vycházet, je nutné stanovit cenu podle ceny velkoobchodní, popřípadě z ceny, která platí ve vztazích mezi socialistickými organizacemi.

Výkladové problémy při stanovení rozsahu způsobené škody vznikají i v souvislosti s otázkou, zda při rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, spáchaném formou rozkrádání zboží z restauračních a pohostinských zařízení socialistických organizací, tvoří škodu pouze maloobchodní cena odcizeného zboží, nebo zda je nutné k této maloobchodní ceně připočítat ještě obchodní přírážku. V této otázce se zastávají protichůdné názory. Jedni dovozují, že v tomto případě je třeba vycházet z maloobchodní ceny, zvýšené o příslušnou obchodní přírážku, která se připočítává k maloobchodní ceně při realizaci zboží, podávaného hostům v těchto zařízeních. Argumentují tím, že tyto přírážky mají povahu služeb a představují tedy hodnotu poskytovaných služeb v těchto zařízeních. Zastánci opačného názoru vycházejí ze stanoviska, že je nutno rozlišovat, zda odcizené zboží z restauračních zařízení a podniků veřejného stravování a podobných provozoven socialistických organizací bylo předmětem útoku před tím, než bylo jakkoliv zpracováno, nebo než byly poskytnuty při jeho použití příslušné služby, nebo zda předmětem rozkrádání bylo zboží, které již bylo v provozovně zpracováno, nebo jímž byly poskytnuty příslušné služby, například hotová jídla nebo rozlité nápoje a podobně. Dovožují, že pokud

⁵⁾ Hrachovec, P.: Trestní ochrana majetkových zájmů Multiservisu, Socialistická zákonost, č. 10/1984.

bylo z restauračních zařízení či podniků veřejného stravování odcizeno zboží před jakýmkoliv zpracováním, nebo než byly poskytnuty při jeho použití příslušné služby, způsobená škoda odpovídá maloobchodní ceně odcizeného zboží bez příslušné obchodní příirážky.

Pro shora uvedený názor svědčí také výklad ustanovení § 63 odst. 5 vyhlášky č. 137/1973 Sb., o cenách (ve znění vyhlášky č. 73/1978 Sb. a vyhlášky č. 160/1980 Sb.). Podle citovaného ustanovení se maloobchodní ceny ve veřejném stravování tvoří na základě maloobchodních cen nakoupených a spotřebovaných výrobků, nebo v případech stanovených příslušným cenovým orgánem, na základě upravených maloobchodních cen (například průměrováním); k těmto cenám se připočte obchodní příirážka. Podle § 67 odst. 1 citované vyhlášky se obchodní srážky z maloobchodních cen a obchodní příirážky k maloobchodním cenám tvoří pomocí cenové kalkulace, sestavené na základě nutných nákladů na oběh, popřípadě na další zpracování, normativně určeného podílu obchodního rizika pro rozsah služeb, vymezený kvalitativními podmínkami a připočtením zisku, stanoveného pro obchodní organizace. Podle § 67 odst. 4 citované vyhlášky se obchodní příirážky stanoví procentní sazbou, popřípadě absolutní částkou na jednotku množství, v členění podle skupin výrobků a služeb a připočítávají se ve stanovených případech k maloobchodním cenám výrobků, prodávaných v organizacích veřejného stravování, dále k maloobchodním cenám výrobků, prodávaných v organizacích veřejného stravování, dále k maloobchodním cenám za ubytování v zařízeních přechodného ubytování a k maloobchodním cenám výrobků nebo služeb, zprostředkovaných občany. Z uvedeného je zřejmé, že obchodní příirážka vyjadřuje takovou část realizační ceny, která je vázána na okolnosti, které v případě, že k odcizení zboží (potravin, nápojů, cigaret a podobně) dojde dříve, než bylo zpracováno, dosud nenastaly. Proto pokud bylo odcizeno zboží dříve, než bylo zpracováno nebo než se stalo fakticky předmětem poskytnutých služeb, představuje obchodní příirážka kromě zisku i náklady, které na straně socialistické organizace dosud nevznikly, a proto o tyto náklady nemohl být majetek v socialistickém vlastnictví zkrácen.

Totéž platí o zisku, který může být dosažen teprve tehdy, pokud bude zboží zpracováno nebo pokud budou příslušné služby poskytnuty. Opačná situace však nastane v případě, že předmětem rozkrádání majetku v socialistické vlastnictví bude zboží, které již bylo v provozovně socialistické organizace zpracováno, nebo jímž byly poskytnuty příslušné služby. Soudím, že v těchto případech bude způsobená škoda odpovídat tzv. realizační ceně, obsahující obchodní příirážku. K tomuto názoru se přiklonila také publikovaná judikatura — srov. č. 27/1985 Sb. rozh. tr.

Z hlediska trestní odpovědnosti za trestný čin podle § 132 trestního zákona a korespondující přečin podle § 3 odst. 1 zákona o přečinech a jejich

odlišení od přestupku podle § 19 zák. č. 60/1961 Sb., je důležitým kritériem výška škody, vzniklá úmyslným jednáním pachatele proti majetku v socialistickém vlastnictví.

Zákonodárce stanovil jako formální znak přečinu podle § 3 odst. 1 zákona o přečinech škodu, nepřevyšující 1500 Kčs; nestanovil však určitou výši škody, která by znamenala dolní hranici tohoto přečinu. Dosavadní ustálená judikatura usměrňovala praxi tak, že za dolní hranici přečinu podle § 3 odst. 1 zákona o přečinech se považovala škoda ve výši 1000 Kčs, jestliže jiné okolnosti nezvyšovaly stupeň nebezpečnosti činu na úroveň přečinu nebo dokonce trestného činu (například č. 22/1970, 25/1970, 51/1970, 7/1971, 8/1971, 27/1971, 66/1971, 18/1973, 42/1979 Sb. rozh. tr.). I při škodě nižší než 1500 Kčs bylo možné posoudit skutek jako trestný čin, pokud se zřetelem na konkrétní okolnosti případů byl stupeň nebezpečnosti činu pro společnost zvýšen na úroveň, odpovídající trestnému činu. Za takovou okolnost se v praxi považuje zejména recidiva pachatele a kvalifikovaný způsob provedení činu (vloupání).

Od počátku roku 1985 došlo ke změně judikatury. Soudní praxe je usměrňována judikáty Nejvyššího soudu ČSR tak, že materiální znak přečinu proti majetku v socialistickém vlastnictví a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 zákona o přečinech lze pokládat za splněný teprve při škodě převyšující 200 Kčs, nejsou-li dány jiné okolnosti, zvyšující stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (například rozsudek NS ČSR 4 Tz 43/84, 11 Tz 2/85). Za dolní hranici trestní odpovědnosti mladistvého (§ 75 trestního zákona) pro týž přečin se v současné době považuje způsobení škody do výše 300 Kčs, nejsou-li v souzeném případě dány jiné okolnosti, charakterizující čin a mladistvého pachatele, který by zvyšovaly stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (například rozsudek NS ČSR 11 Tz 5/85). V odůvodnění citovaných rozhodnutí se argumentuje tím, že rozsah škody, který významným způsobem ovlivňuje závěr o trestní odpovědnosti obviněného, je třeba hodnotit ve vztahu k přestupku proti socialistickému soužití podle § 19 zák. č. 60/1961 Sb., kterého se dopustí mimo jiné ten, kdo drobným poškozováním majetku v socialistickém nebo osobním vlastnictví narušuje v menším rozsahu socialistické soužití. Za takové drobné poškozování majetku lze, podle názoru Nejvyššího soudu ČSR, považovat způsobení škody do výše 200 Kčs, což je méně než jedna desetina průměrné měsíční mzdy občana ČSSR. Teprve při škodě tuto částku převyšující, nejsou dány jiné okolnosti, stupeň společenské nebezpečnosti zvyšující, lze považovat za splněný i materiální znak přečinu proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb.; z uvedeného vyplývá, že soudní praxe v daném případě reaguje na změny v ekonomických vztazích tím, že stanoví vyšší hranici, potřebnou pro trestní odpovědnost za soudně trestný delikt. Vzhledem k tomu, že k otázce

výše způsobené škody jako kritéria trestní odpovědnosti jsou vyslovovány i názory odlišné od judikatury Nejvyššího soudu ČSR, lze očekávat v nejbližší době sjednocení rozhodovací praxe stanoviskem Nejvyššího soudu ČSSR.

Přitom se jedná o otázku mimořádné závažnosti, neboť se zde střetávají dvě tendence. Jednak sklon k přílišnému rozšiřování trestního postihu drobné majetkové delikvence, a s tím souvisejícího snižování poslání, funkcí, úlohy a významu soudu, a na druhé straně nebezpečí nežádoucího liberalismu tam, kde je trestní postih opodstatněný.⁶⁾ Na řešení nastíněné otázky jsou vyslovovány různé názory.⁷⁾ Soudím, že jedním z možných řešení by bylo stanovení minimální výše škody jako dolní hranice majetkového deliktu zákonodárcem přímo jako formální znak příslušného trestného činu nebo přečinu. Takto stanovená dolní hranice by vyjadřovala obvyklou nebezpečnost tohoto činu pro společnost. To by předpokládalo návaznost trestněprávních norem na normy správního práva, určující odpovědnost za přestupky.

Proti tomuto názoru lze očekávat námitku, že předpokládaná úprava, to jest stanovení pevných cenových hranic přímo v zákoně, by bránila individuálnímu hodnocení jednotlivého případu podle konkrétního stupně společenské nebezpečnosti. Na druhé straně, předložené řešení by po mém soudu přineslo jasné kritérium mezi soudně trestnými delikty a mezi správními delikty a současně by příznivě působilo na právní vědomí a právní jistotu občanů svojí srozumitelností. Z tohoto důvodu soudím, že by bylo třeba přivítat, kdyby nastíněná otázka byla zvážena při chystané novelizaci trestního (a současně i správního) zákonodárství.

Shora řečené závěry týkající se výše škody platí obdobně, pokud byla trestnou činností způsobena škoda na majetku v socialistickém vlastnictví z nedbalosti. Ustanovení § 3 odst. 2 zákona o přečinech uvádí jako formální znak „škodu nepřevyšující 5000 Kčs“, ale v zákoně není uvedena dolní hranice škody u tohoto přečinu (škoda nad 50000 Kčs zakládá odpovědnost za trestný čin — § 137 odst. 1 trestního zákona).

Výše škody je důležitým kritériem pro obsah pojmu „značná škoda“ (§ 132 odst. 2 písm. c) trestního zákona) a „škoda velkého rozsahu“ (§ 132 odst. 4 trestního zákona). Za značnou škodu se v praxi považuje škoda okolo 20 000 Kčs a za škodu velkého rozsahu škoda okolo 100 000 Kčs (např. č. 2/1958, č. 42/1979 Sb. rozh. tr.), jestliže současně okolnost, že došlo ke konkrétní škodě, pro svou závažnost podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pro společnost (§ 88 trestního zákona).

⁶⁾ Srovnej například Sborník dokumentů a příspěvků v kolokvia Čs. národní skupiny AIDP — Diferenciace trestní odpovědnosti, Univerzita Karlova, Praha 1983

⁷⁾ Srovnej, Čič, M., Mathern, V.: Úvahy o výšce škody v čs. trestním práve, Právní obzor, č. 1/1980.

V souvislosti s výkladem znaků „značná škoda“ a „škoda velkého rozsahu“ jsou vyslovovány k současné výkladové a aplikační praxi dvě závažné námitky.

První kritická výhrada poukazuje na skutečnost, že soudní praxe v poslední době směřuje stále jednoznačněji pouze k peněžnímu vyjádření obsahu příslušných znaků skutkové podstaty trestného činu, aniž by dostatečně respektovala materiální podmínku trestnosti okolnosti, podmiňující vyšší trestní sazbu. Takový výklad a aplikace jsou nesprávné, neboť výše škody je pouze jedním z kritérií, spoluurčujících nebezpečnost činu pro společnost, jak vyplývá z ustanovení § 3 odst. 4 trestního zákona a takový postup ve svých důsledcích může znamenat nepřipustné zjednodušení materiálního pojetí trestného činu.⁸⁾

Jiný názor upozorňuje na potřebu chápat pojmy „značná škoda“ a „škoda velkého rozsahu“ dynamicky v souvislosti s ekonomickou situací, maloobchodními cenami a všemi okolnostmi spáchaného konkrétního trestného činu tak, aby nedocházelo buď k nedocnění nebezpečnosti spáchaných činů nebo k neodůvodněnému rozšiřování trestní represe.⁹⁾ Jedná se o spornou otázku, zda hraniční cenová kritéria, vyjádřená směrnici pléna bývalého Nejvyššího soudu z roku 1958 a aplikovaná beze změny 28 let, odpovídají současným potřebám. Zejména se připomíná, že uvedená kritéria pro určení značné škody a škody velkého rozsahu vycházela z určité hranice maloobchodních cen z konce padesátých let. Od té doby se však celková hladina maloobchodních cen zvýšila, a přesto jsou tato kritéria beze změny aplikována (srov. č. 42/1979 Sb. rozh. tr.).

Domnívám se, že při výkladu znaků „značná škoda“ a „škoda velkého rozsahu“ (a pochopitelně i dalších pojmů, u kterých ustálená hranice výše škody má význam pro správné určení následku trestného činu, jako například značný prospěch, závažná škoda, zkrácení daně ve velkém rozsahu a podobně) by bylo žádoucí vycházet z úvahy, že politické, společenské a hospodářské poměry, které byly východiskem pro určení orientačních cenových hranic koncem padesátých let, se podstatně změnily. V souvislosti s těmito změnami se podstatně zvýšily také nominální a reálné příjmy obyvatel a zároveň se přiměřeně zvýšila i průměrná hladina maloobchodních cen. Toto hledisko je třeba mít na mysli při odpovědi na otázku, zda dosavadní výklad uvedených pojmů, opírajících se o dobové společenské a hospodářské poměry, vyhovuje současným potřebám, nebo zda je již překonaný.

Soudím, že novým výkladem pojmů „značná škoda“ a „škoda velkého rozsahu“, by se umožnilo přizpůsobení orientačních cenových hranic, změ-

⁸⁾ Jestřáb, M.: K některým otázkám kvantitativního určení znaků hospodářských trestných činů, Socialistická zákonnost č. 3/1977.

⁹⁾ Čiř, M., Mathern, V.: Článek citovaný v poznámce 7.

něných společenským a hospodářským poměrům. Dosavadní výklad a jeho rigorózní užívání v sobě skrývají nebezpečí nežádoucího rozšiřování trestní odpovědnosti, zostření trestní represe, a to v rozporu se záměrem zákonodárce.

Závažnou otázkou však zůstává výše orientačních cenových hranic. Nové kvantitativní určení by mělo vycházet z dynamických změn společenských a hospodářských poměrů a z hladiny maloobchodních cen. Současně však musí odpovídat požadavkům trestní politiky, zejména záměru zachovat určité proporce mezi závažností jednání pachatele a předpokládaným trestem, postihnout určitý okruh pro společnost nebezpečných činů určitým způsobem, zúžit nebo naopak rozšířit hranici trestní odpovědnosti. Nové kvantitativní určení znaků skutkové podstaty však současně musí odpovídat i požadavkům relativní stability tak, aby nedocházelo k častým změnám při výkladu těchto pojmů, což by se nepříznivě projevilo v aplikační praxi. Z toho vyplývá také požadavek, aby orientační cenové vyjádření „značné škody“ a „škody velkého rozsahu“ bylo stanoveno s ohledem na předpokládaný vývoj společenských a ekonomických poměrů.

Věda dochází k názoru, že jedním z požadavků na legislativní praxi je nutnost přikládat identickým výrazům a formulacím v témže normativním aktu stejný smysl.¹⁰⁾ Domnívám se, že stejný požadavek musí být kladen též na výklad stejných pojmů v témže právním předpise. Z toho vyplývá závěr, že orientační cenová hranice pro „značnou škodu“ podle § 132 odst. 2 písm. c) trestního zákona musí být stejná jako týž pojem například v ustanovení § 133 odst. 2 trestního zákona. Přitom pojem „značná škoda“ je obsažen v řadě ustanovení druhé hlavy zvláštní části trestního zákona: v § 132 odst. 2 písm. c), v § 136 odst. 2 písm. a), v § 137 odst. 2, v § 148 odst. 2 písm. c), v § 120 odst. 2 písm. b), v § 122 odst. 4, v § 124 odst. 2 písm. b), v § 127 odst. 3, v § 128 odst. 2 a v § 130 odst. 2, a navíc je obsažen v řadě dalších skutkových podstat mimo druhou hlavu zvláštní části trestního zákona.

Snahy po pružnějším výkladu pojmů, pro jejichž určení je rozhodující určitá kvalita — výška škody, již byly v soudní praxi zaznamenány. Tak například se vyskytl názor, že „značnou škodou“ ve smyslu § 124 odst. 2 písm. b) trestního zákona a § 148 odst. 2 písm. c) trestního zákona je třeba rozumět škodu ve výši nejméně okolo 50 000 Kčs. Proti tomuto návrhu byly vzneseny závažné námitky poukazující především na skutečnost, že navrhované stanovisko není důsledné, neboť dochází k odlišnému výkladu téhož pojmu u různých trestných činů. Podle navrhovaného výkladu by obsah pojmu „značná škoda“ u majetkových trestných činů, tedy napří-

¹⁰⁾ Čapek, J.: Interpretace socialistického práva, AUC Iuridica Monographia XL, 1983, str. 41.

klad u trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví zůstal nezměněn (škoda okolo 20 000 Kčs), ale u dvou trestných činů by se dosavadní judikatura změnila. Navíc se poukazovalo také na skutečnost, že ustálená hranice výše škody se má změnit u trestného činu zkrácení daně podle § 148 trestního zákona, ale nikoliv například u „větší škody“, stanovené u trestného činu ohrožení devizového hospodářství podle § 146 trestního zákona, tedy trestného činu zařazeného do stejného oddílu stejné hlavy zvláštní části trestního zákona. Již závažnost vznesených námitek, jejichž oprávněnost nebyla spolehlivě vyvrácena, svědčí o skutečnosti, že otázka výkladu kvantitativních znaků skutkových podstat některých trestných činů, mimo jiné i trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, je otevřeným a složitým problémem, který však musí být řešen komplexně, to jest u všech skutkových podstat trestných činů, jež uvedené znaky obsahují.

2. Trestný čin neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133 trestního zákona

Objektivní stránka trestného činu podle § 133 trestního zákona spočívá v tom, že pachatel se zmocní věci větší hodnoty v úmyslu ji přechodně užívat (alinea 1) nebo neoprávněně přechodně užívá věc, která byla pachateli svěřena (alinea 2). Jedná se o dvě formy přechodného neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví.

K trestnosti podle základní skutkové podstaty se nevyžaduje způsobení škody (srov. č. 15/1966 Sb. rozh. tr.). Teprve okolnost, podmiňující použití vyšší trestní sazby podle § 133 odst. 2 trestního zákona je dána tím, že pachatel způsobí činem, uvedeným v § 133 odst. 1 trestního zákona, značnou škodu. K tomuto těžšímu následku se může vztahovat jak úmyslné, tak nedbalostní zavinění pachatele.

Škodou jako znakem kvalifikované skutkové podstaty podle § 133 odst. 2 trestního zákona může být například poškození věci, která byla pachatelem neoprávněně užívána, amortizace takové věci, náklady spojené s dopravou věci na místo, odkud ji pachatel odňal z dispozice oprávněného subjektu.

Spočívá-li úmyslné způsobení značné škody v tom, že věc z majetku v socialistickém vlastnictví, které se pachatel zmocnil v úmyslu přechodně ji užívat nebo kterou neoprávněně přechodně užíval, úmyslně zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou, dopouští se trestného činu podle § 136 odst. 2 písm. a) trestního zákona, popřípadě v jednočinném souběhu s trestným činem podle § 133 odst. 1 trestního zákona.⁴¹⁾

⁴¹⁾ Srov. Trestní zákon — komentář, II. část — zvláštní, Panorama, Praha 1980, str. 511.

Od skutečné škody, jako znaku kvalifikované skutkové podstaty podle § 133 odst. 2 trestního zákona, je třeba odlišovat další škodu, která může tvořit škodlivý následek, jež je v příčinné souvislosti se skutkem, pro který je odviněný uznán vinným, například újma vzniklá tím, co by socialistická organizace získala provozem věci, kterou pachatel neoprávněně z majetku takové organizace užíval.

Tento škodlivý následek není škodou ve smyslu skutkové podstaty, ale může být uplatněn v adhezním řízení.

3. Trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 trestního zákona

Škodou ve smyslu § 136 trestního zákona se rozumí jednak škoda ve formě úbytku na majetku v socialistickém vlastnictví, jednak další škoda, například škoda, způsobená výpadkem výroby při poškození stroje, vzniklém trestným činem pachatele.¹²⁾

Škodu ve formě úbytku pak tvoří nejen hodnota věci, která byla předmětem útoku (hodnota zničeného, poškozeného materiálu), ale také náklady potřebné k odstranění škod a uvedení poškozené věci do stavu, v jakém byla v době útoku. Z toho vyplývá, že v těch případech, kdy trestným činem podle § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona došlo k faktické likvidaci věci — zničení, se škoda rovná hodnotě, jakou měla věc v době spáchání činu. Naproti tomu u trestné činnosti, záležející v tom, že věc byla útokem obviněného pouze poškozena a její funkční vlastnosti se mohou renovovat v tom rozsahu, v jakém existovaly bezprostředně před napadením, opravou — tvoří škodu pouze náklady na opravu, které musí socialistická organizace účelně vynaložit na uvedení zničené, či poškozené věci do stavu, v jakém se nacházela před trestným činem (například hodnota sklenářských a zámečnických prací, spojených s opravou).

Do rozsahu škody, způsobené trestným činem podle § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona, lze zahrnout i náklady, vynaložené na zpřístupnění objektů, odstranění nepořádku, způsobeného trestným činem atd.

Úmyslné poškozování majetku v socialistickém vlastnictví jednáním, uvedeným v § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona, se v praxi nejčastěji vyskytuje v souvislosti s rozkrádáním majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona (nebo korespondujícím přečinem podle § 3 odst. 1 zák. o přečinech), provedených formou vloupání, při kterém pachatel poškodí zařízení napadeného objektu. V těchto případech není jednotně rozhodováno v otázce, zda poškození majetku v socialistickém vlastnictví

¹²⁾ Materiál Nejvyššího soudu ČSR Tpj 127/83.

má být v důsledku faktické kozumpce postiženo pouze odsouzením za trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, či zda má být vedle něho posouzeno jako trestný čin podle § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona spáchaným v jednočinném souběhu. Judikatura vyložila tuto spornou otázku tak, že k vystižení povahy a stupně společenské nebezpečnosti takového poškození, které je prostředkem rozkrádání, stačí jeho posouzení jen podle ustanovení o trestném činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, pokud škoda vzniklá poškozením majetku je relativně malého významu ve srovnání se škodou, která byla způsobena trestným činem podle § 132 trestního zákona (č. 34/1977, č. 42/1979 Sb. rozh. tr.). O takový případ tedy nepůjde, pokud škoda, vzniklá na majetku v socialistickém vlastnictví, poškozením věci převyšuje škodu, vzniklou rozkrádáním, případně byla způsobena ve stejné výši jako škoda, vzniklá rozkrádáním.

Ustanovení § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona chrání majetek v socialistickém vlastnictví před jakýmkoliv úmyslným způsobením škody, pokud nenaplnuje znaky trestného činu nebo přečinu chránícího uvedený majetek (například trestného činu podle § 132, 133, 134, 135 a 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona.)¹³⁾ Z této myšlenky je možné dovodit, že ustanovení o poškození majetku v socialistickém vlastnictví je subsidiární k rozkrádání, pokud se jedná o stejnou škodu, to znamená jen tehdy, pokud byla škoda způsobena jednáním pachatele, které naplňuje znaky rozkrádání podle § 132 trestního zákona. Jiná situace je však v případě, že jedním skutkem pachatele byla způsobena škoda jednak rozkrádáním, jednak další škoda jednáním, uvedeným v § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona. Například obviněný rozbije skleněnou výplň výkladu, odcizí z výkladu zboží a další škodu způsobí poškozením vystaveného zboží. Takový skutek (nejde-li o faktickou konzumaci, jak bylo shora naznačeno), je třeba posoudit jako souběh poškození podle § 136 trestního zákona a rozkrádání podle § 132 trestního zákona a subsidiarita je vyloučena.

Jednou z aktuálních otázek, které se vyskytly v soudní praxi, je otázka vztahu ustanovení § 129 odst. 1 a § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona a vztahu jim odpovídajících ustanovení § 8 písm. c) a § 3 odst. 1 písm. d) zák. o přečinech v případech, kdy škodu na majetku v socialistickém vlastnictví poškozením úmyslně způsobil pachatel, který tím současně porušil důležitou povinnost svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce. V judikatuře byla tato otázka řešena nejednotně.

Některé soudy judikovaly tak, že způsobí-li pachatel větší škodu na majetku v socialistickém vlastnictví úmyslným porušením důležité povinnosti

¹³⁾ Srov. Trestní zákon — komentář, II. část — zvláštní, Panorama, Praha 1980, str. 517.

svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce, dopustí se trestného činu porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 129 trestního zákona, a nikoliv trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 trestního zákona, neboť ustanovení § 129 trestního zákona je speciální ve vztahu k ustanovení § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona (srovnej č. 41/1974 Sb. rozh. tr.). Vycházely přitom z právního názoru, že posouzením podle § 136 trestního zákona není vystižena skutečnost, že pachatel porušil důležitou povinnost podle svého zaměstnání.

Jiný názor, zastávaný v judikatuře, vycházel ze stanoviska, že při posuzování podle § 129 trestního zákona (respektive podle § 8 písm. c) zákona o přečinech) by mohl být pachatel neodůvodněně zvýhodněn při způsobení značné škody, ale zejména při způsobení škody v rozmezí přes 1500 Kčs do 5000 Kčs, kdy ještě nemůže jít o trestný čin podle § 129 trestního zákona, avšak při posouzení podle § 8 písm. c) zákona o přečinech jde, při srovnání s ustanovením § 136 odst. 1 trestního zákona, o velmi podstatně mírnější postih. Ke zvýhodnění pachatele by došlo — podle tohoto názoru — i tehdy, pokud by pachatel způsobil škodu, nepřevyšující 1500 Kčs, neboť věc by byla posouzena podle § 8 písm. c) zákona o přečinech, s mírnějším postihem než podle § 3 odst. 1 písm. d) zákona o přečinech. Z toho lze dovodit, že pokud by byl pachatel odsouzen za trestný čin podle § 129 trestního zákona nebo za přečin podle § 8 písm. c) zákona o přečinech, došlo by k nedůvodnému zvýhodnění takových pachatelů proti těm, kteří způsobí úmyslně škodu na majetku v socialistickém vlastnictví, aniž přitom porušili nebo nesplnili důležitou povinnost.

Uvedené rozpory byly řešeny stanoviskem trestního kolegia Nejvyššího soudu ČSR (Tpj 112/80, publikovaným pod číslem 31/1982 Sb. rozh. tr.), ve kterém byl zaujat názor, že pokud úmysl pachatele směřuje ke způsobení škody na majetku v socialistickém vlastnictví formami jednání, uvedenými příkladmo v § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona, respektive v § 3 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., posoudí se takový čin podle výše způsobené škody a stupně nebezpečnosti činu pro společnost jako trestný čin podle § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona nebo jako přečin podle § 3 odst. 1 písm. d) zákona o přečinech, byť se pachatel tohoto jednání dopustil v souvislosti se svým zaměstnáním, povoláním, postavením nebo funkcí. Taková souvislost není rozhodující pro posouzení činu podle § 129 trestního zákona nebo podle § 8 písm. c) zákona o přečinech, neboť v případě spáchání činu formami, uvedenými příkladmo v ustanovení § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona a v § 3 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., se čin pachatele již nedá podřadit pod pojem „porušení nebo nesplnění důležité povinnosti zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce“. Naproti tomu, nesměřoval-li úmysl pachatele primárně ke způsobení škody na ma-

jetku v socialistickém vlastnictví formami jednání, uvedenými příkladmo v § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona a v § 3 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/1969 Sb., nýbrž prvořadě směřoval k porušení nebo nesplnění důležité povinnosti zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, zejména technologické, popřípadě jiné pracovní kázně, postihne se čin pachatele jako trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace podle § 129 trestního zákona nebo přečin proti pracovní kázni podle § 8 písm. c) zákona o přečinech, i když jednání pachatele byla úmyslně způsobena škoda na majetku v socialistickém vlastnictví.

Podle stejných zásad — to znamená podle toho, k čemu směřoval primárně úmysl pachatele a jaká byla forma jeho jednání — bude posouzen i případ, kdy je vedle škody na majetku v socialistickém vlastnictví způsobena současně též porucha v hospodářském provozu nebo v hospodářské činnosti státní, družstevní nebo jiné socialistické organizace.

Škoda na majetku v socialistickém vlastnictví je také znakem skutkové podstaty trestného činu podle § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo na majetku v socialistickém vlastnictví způsobí úmyslně škodu zejména tím, že nekalým jednáním zmaří uplatnění, vymáhání nebo uspokojení pohledávky proti dlužníku, který není socialistickou organizací. K dokonání tohoto trestného činu se vyžaduje, aby na majetku v socialistickém vlastnictví vznikla škoda, a to v důsledku nekalého jednání, jímž pachatel sleduje, aby bylo zmařeno uplatnění, vymáhání nebo uspokojení pohledávky proti určité fyzické osobě, která je dlužníkem. Škodou je výše pohledávky, která podle úmyslu pachatele a v důsledku jeho machinací nemůže být uplatněna, vymáhána nebo uspokojena. Přitom je nerozhodné, z jakého důvodu vznikla pohledávka, to znamená, zda má původ v trestné činnosti ať úmyslné nebo nedbalostní, nebo v jednání, které nezakládá trestný čin. Ve všech těchto případech bez výjimky musela určitá škoda již dříve vzniknout, protože jinak by nemohla existovat pohledávka.

Z toho vyplývá, že pohledávka socialistické organizace, ke které se vztahuje nekalé jednání pachatele, má základ ve škodě — majetkové újmě, způsobené před nekalým jednáním pachatele. Škoda ve smyslu § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona spočívá v tom, že pohledávka organizace nemůže být oprávněnou organizací uplatněna, vymáhána nebo uspokojena. O dokonání trestného činu jde jen v případě, že nekalé jednání mělo za následek, že pohledávku již nelze vůbec uplatnit, vymáhat nebo uspokojit. Z uvedeného je zřejmé, že teprve způsobením škody na majetku v socialistickém vlastnictví, zejména tím, že pachatel svým jednáním způsobí zánik možnosti, aby socialistická organizace účinně uplatnila, vymohla nebo dosáhla uspokojení pohledávky, je trestný čin podle § 136 odst. 1 písm. b) dokonán. Pokud by uvedená práva organizace nebyla zmařena, může se

jednat o pokus, případně přípravu trestného činu (č. 35/1966, č. 37/1968 — II Sb. rozh. tr.).

Tak například, pokud pachatel zakrývá nekalým jednáním odhalení manka, tedy škody, která vznikla předtím, než přistoupil k nekalému jednání, není možné považovat za škodu na majetku, který je v socialistickém vlastnictví ve smyslu § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona, protože škoda není následkem jednání, uvedeného v tomto zákonném ustanovení (č. 37/1968 — II Sb. rozh. tr.).

Obdobně nemůže vzniknout škoda ve smyslu § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona (a tedy ani trestní odpovědnost) tehdy, pokud dlužník dluh řádně splnil. Tak například obviněný zavíní schodek v hospodaření se svěřenými hodnotami, které byl povinen vyúčtovat podle smlouvy o hmotné odpovědnosti. Tím vznikla pohledávka socialistické organizaci. Obviněný pohledávku uhradil, tedy nevznikla škoda na majetku v socialistickém vlastnictví způsobem, předpokládaným ustanovením § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona. Pokud však obviněný uhradil schodek z prostředků organizace (nejčastěji penězi z tržeb), jedná se o trestný čin podle § 132 odst. 1 písm. b) trestního zákona. Škoda na majetku v socialistickém vlastnictví sice vznikla, ale jiným jednáním, než které je znakem trestného činu podle § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona. Vznikla tím, že obviněný nakládal s finančními prostředky organizace jako s vlastními, a to tak, že jimi platil vlastní dluh a o tyto hodnoty zkracoval majetek zaměstnavatelské organizace.

Vznikla-li pohledávka socialistické organizace z úmyslného trestného činu téhož pachatele, nesmí být nekalé jednání pachatele součástí jednání, z něhož pohledávka vznikla, a musí být věcně i časově odděleno od tohoto jednání, to jest musí být samostatným skutkem, aby je bylo možno posoudit podle § 136 odst. 1 písm. b) trestního zákona (č. 50/1975 Sb. rozh. tr.).

Složitější otázka nastane v případě jednání pachatele, který škodu na majetku v socialistickém vlastnictví způsobenou, například rozkrádáním, zakrývá ke škodě jiné socialistické organizace. Takové jednání judikatura posuzuje jako trestný čin porušování povinnosti při nakládání s hmotnými a finančními prostředky podle § 127 odst. 1 trestního zákona (srov. č. 42/1979 rozh. tr.). Je tomu tak proto, že pachatel rozkrádání si rozdíl proti skutečnému a podvodnému zvýšení stavu neponechá pro sebe, ale naopak získané finanční prostředky hodlá ponechat své organizaci na úhradu manka, které způsobil rozkrádáním. Jedná ovšem způsobem uvedeným v § 127 odst. 1 tr. zákona. Shora řečené závěry je možné dokumentovat konkrétním příkladem: Pachatel, vedoucí prodejny, způsobí rozkrádáním škodu 30 000 Kčs. Schodek zakryje tím, že přihlásí v průběhu inventury jako pohledávku prodejny dodané a nezaplacené zboží jiné organizaci ve

výši 30 000 Kčs, ačkoliv ve skutečnosti této jiné organizaci dodal zboží v nižší hodnotě, ale fakturoval jí zboží v hodnotě o 30 000 Kčs vyšší.

Proti názoru, že takové jednání je třeba posoudit jako trestný čin podle § 127 odst. 1 tr. zákona bývá namítáno, že druhé organizaci také vznikne jednáním pachatele škoda na majetku v socialistickém vlastnictví a že se tedy jedná o způsobení dvojí škody. Ve vztahu k druhé organizaci podle citovaného názoru jde také o rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Tento názor nepokládám za správný. Pachatel má v úmyslu zkrátit majetek v socialistickém vlastnictví. Tento úmysl již uskutečnil ke škodě majetku své (tedy první) organizace a zamýšlí naopak formou uvedenou v § 127 odst. 1 tr. zákona opatřit neoprávněně prostředky odpovídající způsobené škodě na úkor jiné (druhé) organizace. Z toho lze dovodit, že vznikla pouze jedna škoda, jejíž úhradu pachatel provedl způsobem zakládajícím odpovědnost za trestný čin podle § 127 odst. 1 trestního zákona.

Korespondujícím přečinem k trestnému činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a), písm. b) tr. zákona je přečin podle § 3 odst. 1 zákona o přečinech. Pokud jde o vztah trestného činu podle § 136 trestního zákona k tomuto přečinu z hlediska výše škody, jedná se o obdobný vztah a stejná kritéria jako mezi trestným činem podle § 132 tr. zákona a přečinem podle § 3 odst. 1 zák. o přečinech.

4. Trestný čin poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137 trestního zákona

K trestnosti činu podle § 137 trestního zákona je třeba, aby na majetku v socialistické vlastnictví vznikla nedbalostním jednáním pachatele uvedeným v § 137 trestního zákona „větší škoda“. Za „větší škodu“ se v praxi považuje škoda převyšující 5000 Kčs. Není podmínkou, aby škoda byla způsobena na majetku jedné nebo více socialistických organizací, nezbytné však je, aby škoda byla způsobena jedním skutkem.

V praxi se řešila sporná otázka, zda podle § 137 trestního zákona, případně podle § 3 odst. 2, korespondujícího přečinu, je možné posoudit skutek, záležející v tom, že škoda vznikla z jednání řidiče, který ji způsobil na automobilu vypůjčeném z půjčovny motorových vozidel. K právnímu posouzení stíhaného skutku byl vysloven názor, že v úhradě za vypůjčené vozidlo je zahrnuto i pojištění za pojištění vozidla proti poškození při havárii, a že proto není možné způsobit škodu, která je krytá pojištěním. Zastánci opačného názoru, ke kterému se přiklonila judikatura (č. 42/1979 Sb. rozh. tr.) argumentovali tím, že skutečnost, zda je škoda krytá pojištěním či nikoliv, nemůže být v této věci rozhodující. Pokud pachatel způsobí na

vypůjčeném vozidle škodu způsobem uvedeným v § 137 trestního zákona, případně v § 3 odst. 2 zákona o přečinech, přichází v úvahu trestní odpovědnost podle těchto ustanovení.

IV. Z předchozích úvah lze shrnout podstatné:

Při rozhodování o trestných činech proti majetku v socialistickém vlastnictví je jednou z důležitých otázek přesné určení povahy a výše škody, způsobené trestným činem.

Škoda vzniká z jednání, pro které je obviněný stíhán, je důležitá z několika hledisek: u některých majetkových trestných činů je přímo znakem skutkové podstaty, má význam z hlediska stupně společenské nebezpečnosti, je podkladem pro rozhodnutí soudu v adhezním řízení. Jednotlivá hlediska spolu úzce souvisí.

U trestných činů, u kterých způsobení škody na majetku v socialistickém vlastnictví je znakem skutkové podstaty, není tento pojem vykládán jednotně a může mít různý obsah: u trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona spočívá v úbytku na majetku v socialistickém vlastnictví, u trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 trestního zákona ji tvoří i jiná škoda — ušlý majetkový přínos do socialistického vlastnictví.

Jednou z aktuálních otázek trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 trestního zákona je rozsah škody. Při rozkrádání, způsobeném pachatelem formou zpronevěry v provozovnách socialistických obchodních organizací, nelze od výše škody způsobené zpronevěrou, odečítat normované ztráté.

Spornou je dále otázka, zda a za jakých podmínek je možné do škody, způsobené rozkrádáním v provozovnách socialistického obchodu a v restauračních zařízeních, přičítat tzv. obchodní přírůstek.

Při aplikaci ustanovení § 136 odst. 1 písm. a) trestního zákona o trestném činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví má povaha a výše škody význam z hlediska možného souběhu s trestným činem podle § 132 trestního zákona. Sporné otázky vznikají též v souvislosti s jednáním pachatele, který způsobí na majetku v socialistickém vlastnictví větší škodu úmyslným porušením důležité povinnosti svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce. Další problémy vznikají při právní kvalifikaci jednání pachatele, který zakrývá pohledávku socialistické organizace.

U všech trestných činů, u kterých je znakem skutkové podstaty pojem, pro jehož výklad je důležitá jistá orientační hranice výše škody, například „značná škoda“, „škoda velkého rozsahu“, a podobně, je třeba tento pojem chápat a vykládat dynamicky v souvislosti se změněnými hospodářskými poměry.

Četné výkladové a aplikační obtíže, mající svůj původ ve vztahu mezi trestnými činy proti majetku v socialistickém vlastnictví a korespondujícími přečiny, by bylo žádoucí překonat legislativní úpravou.

И. Елинек

УЩЕРБ В ИМУЩЕСТВЕ, НАХОДЯЩЕМСЯ В СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ, ПРИЧИНЕННЫЙ ВСЛЕДСТВИЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ

Резюме

Работа состоит из двух частей: В первой автором приводятся разные значения понятия ущерб, причиненных вследствие преступления, во второй части автор занимается характером и размером ущерба в случае избранных преступлений, вследствие которых затрагивается имущество, находящееся в социалистической собственности.

Установление характера и размера ущерба в случае преступлений, причиняющих ущерб имуществу в социалистической собственности, важно с нескольких точек зрения:

а) Ущерб в имуществе в социалистической собственности может представлять собой признак состава определенного преступления, установление его характера и размера имеет значение для правильной квалификации преступления.

б) Размер ущерба, причиненного вследствие преступления, является важным критерием, соопределяющим общественную опасность преступления.

в) Ущерб как следствие деяния ответственного в уголовном порядке преступника представляет собой важный материал для решения суда в прилегающем производстве.

Отдельные аспекты, для которых имеют значение установление характера и размера ущерба, тесно взаимосвязаны друг с другом. Взаимосвязь отдельных аспектов, однако, не значит, что содержание понятия ущерб является всегда тождественным. Например, понятие ущерб в разных составах преступлений может обладать разным значением. В случае преступления расхищения имущества в социалистической собственности (§ 132 уг. код.) ущерб состоит в убыли имущества; по сравнению с этим в случае нарушения предписаний о товарообороте в отношениях с заграницей (§ 124 УК) ущербом считается не реализованный вклад в сферу имущества в социалистической собственности.

Во второй части работы внимание уделяется характеру и размеру ущерба в случае преступлений расхищения имущества в социалистической собственности (§ 132 УК), неправомерного пользования вещью из имущества в социалистической собственности (§ 133 УК) и повреждения имущества в социалистической собственности (§ 136, § 137 УК).

Ущербом в имуществе в социалистической собственности, причиненным вследствие преступления расхищения имущества в социалистической собственности, считается ущерб, представляющий собой убыль в этом имуществе в результате того, что вещь из имущества в социалистической собственности попадет в неправомерное распоряжение отдельного лица, или же другого несоциалистического субъекта. Актуальным в настоящее время является вопрос о том, если в случае расхищения имущества в социалистической собственности в форме сокращения выручки в пред-

приятиях социалистической торговли можно из размера ущерба вычесть т. наз. предусмотренные убытки. На основании анализа действующего правового регулирования автор доказывает, что такой порядок действий не является возможным. Функция т. наз. предусмотренных убытков состоит в возмещении торгового риска, каковым является, в частности, естественная убыль товара в количестве или объеме (напр., в случае фруктов и овощей).

Важным вопросом науки и практики уголовного права является вопрос различения преступления, легкого преступления и проступка по размеру причиненного ущерба. Автор описывает действующую правовую регулировку, согласно которой в качестве формального условия уголовной ответственности в законе определяется сумма 1500 крон, в качестве верхнего предела легкого преступления против имущества в социалистической собственности и личной собственности согласно § 3 ч. 1 закона о легких преступлениях. Другие же пределы определяются только практикой судов. Такое правовое регулирование не считается автором достаточным. Он указывает, что одной из возможностей разрешения этого вопроса является определение твердых пределов цен как формального признака соответствующего преступления. Поэтому и он предлагает взвесить указанный вопрос в связи с подготавливаемой новеллизацией уголовного, и в то же время административного законодательства.

В отличие от преступления расхищения имущества в социалистической собственности, где основной состав требует причинения имущественного ущерба, в случае преступления незаконного пользования вещью из имущества в социалистической собственности (§ 133 УК) это места не имеет. Лишь в случае, когда преступник причиняет своим деянием значительный ущерб имуществу в социалистической собственности (согласно настоящей практике около 20 000 крон), это является основанием для более высокой наказуемости в соответствии с квалифицированным составом § 113 УК.

Ущербом, причиненным вследствие преступления повреждения имущества в социалистической собственности согласно § 136 ч. 1а) УК считается как ущерб в форме убыли имущества в социалистической собственности (например, уничтоженная вещь), так и другой ущерб, например, ущерб, причиненный прекращением производства при повреждении машины, причиненном преступным деянием ответственного лица.

Умышленное повреждение имущества в социалистической собственности, которое является преступлением согласно § 136 ч. 1а) УК, часто встречается в связи с преступлением расхищения имущества в социалистической собственности согласно § 132 УК. В случае, когда ущерб, причиненный вследствие повреждения или уничтожения вещи, является заметно более низким, чем ущерб, причиненный вследствие расхищения, следует деяние, отличающееся признаками двух преступлений, рассматривать только как одно преступление, а именно как преступление расхищения имущества в социалистической собственности. Идеальная совокупность двух преступлений в данном случае исключается согласно принципам о т. наз. конзумпции.

Ущерб в имуществе в социалистической собственности представляет собой также признак состава преступления повреждения имущества в социалистической собственности согласно § 136 ч. 1б) УК. Указанный состав относится к сложнейшим составам, перечисленным в особ. части уголовного кодекса. В таком преступлении виновен тот, кто имуществу в социалистической собственности умышленно причиняет ущерб, в частности, тем, что недобросовестным поведением воспрепятствует предъявлению, взысканию или удовлетворению требования против должника, который не является социалистической организацией. Автор путем юридического анализа этого состава отвечает на вопрос, что следует считать ущербом, причиненным вследствие этого преступления, и когда это преступление является оконченным.

DER AM VERMÖGEN IM SOZIALISTISCHEN EIGENTUM
DURCH EINE STRAFTAT VERURSACHTE SCHADEN

Resümee

Die Arbeit besteht aus zwei Teilen; im ersten Teil führt der Verfasser die verschiedenen Bedeutungen des Begriffs Schaden, der durch eine strafbare Handlung verursacht wurde, an und im zweiten Teil beschäftigt er sich mit dem Charakter und der Höhe des Schadens bei ausgewählten Straftaten, durch die das Vermögen im sozialistischen Eigentum geschmälert wurde.

Die Feststellung des Charakters und der Höhe des Schadens bei Straftaten und Vergehen, die eine Einbuße an Vermögen im sozialistischen Eigentum verursachen, ist von mehreren Gesichtspunkten aus gesehen von Wichtigkeit:

a) Der Schaden am Vermögen im sozialistischen Eigentum kann ein Tatbestandsmerkmal der entsprechenden Straftat bzw. des entsprechenden Vergehens sein die Feststellung des Charakters und der Höhe dieses Schadens kann für die richtige Qualifizierung der verfolgten Tat von Bedeutung sein.

b) Die Höhe des durch eine Straftat oder ein Vergehen verursachten Schadens ist ein wichtiges Kriterium, das die Gefährlichkeit der Tat für die Gesellschaft mitbestimmt.

c) Der Schaden als Folge der Handlungsweise des strafrechtlich verantwortlichen Täters ist eine wichtige Grundlage für die Entscheidung des Gerichtes im Adhäsionsverfahren.

Die einzelnen Gesichtspunkte, für die die Feststellung des Charakters und der Höhe des Schadens von Bedeutung ist, stehen miteinander in engem Zusammenhang. Dieser Zusammenhang der einzelnen Gesichtspunkte bedeutet jedoch keineswegs, daß der Inhalt des Begriffs Schaden immer ein und derselbe ist. So kann z. B. der Begriff Schaden in den verschiedenen Tatbeständen strafbarer Handlungen verschiedene Bedeutung haben. Bei der Straftat der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum (§ 132 Strafges.) besteht der Schaden in der Verringerung dieses Vermögens; hingegen bei der Straftat der Verletzung der Vorschriften über den Warenverkehr im Verkehr mit dem Ausland (§ 124 Strafges.) wird als Schaden der nicht verwirklichte Zuschuß zur Sphäre des Vermögens im sozialistischen Eigentum angesehen.

Im zweiten Teil der Arbeit widmet der Verfasser seine Aufmerksamkeit dem Charakter und der Höhe des Schadens bei den Straftaten der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum (§ 132 Strafges.), der unberechtigten Benutzung einer Sache aus dem Vermögen im sozialistischen Eigentum (§ 133 Strafges.) und der Beschädigung des Vermögens im sozialistischen Eigentum (§ 136, § 137 Strafges.).

Als Schaden am Vermögen im sozialistischen Eigentum, der durch die Straftat der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum verursacht wurde, wird auch die durch die Verringerung dieses Vermögens repräsentierte Einbuße betrachtet, die dadurch entsteht, daß eine Sache aus dem Vermögen im sozialistischen Eigentum in die unberechtigte Disposition einer Einzelperson, bzw. eines anderen nichtsozialistischen Subjektes gerät. Als aktuell ergibt sich in der Gegenwart die Frage, ob bei der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum in Gestalt einer Kürzung der Lösung in den Betriebsstätten des sozialisti-

schen Handels das sogen. Verlustgeld von der Höhe des Schadens abgerechnet werden kann. Aufgrund einer Analyse der geltenden rechtlichen Regelung erläutert der Verfasser, daß ein solches Vorgehen nicht möglich ist. Funktion des Verlustgeldes ist es, das Geschäftsrisiko zu decken, das besonders im natürlichen Verlust der Ware an Gewicht oder Umfang (z. B. bei Obst und Gemüse) besteht.

Eine wichtige Frage der Lehre und der Praxis ist im Strafrecht die Frage der Unterscheidung von Straftaten, Vergehen und Übertretungen nach der Höhe des verursachten. Der Autor beschreibt die geltende rechtliche Regelung, wonach im Gesetz als formelle Bedingung der strafrechtlichen Verantwortlichkeit eine Grenze von 1500 Kčs festgelegt ist, nämlich als obere Grenze des Schadens beim Vergehen gegen das Vermögen im sozialistischen oder im persönlichen Eigentum laut § 3 Abs. 1 des Gesetzes über Vergehen. Die übrigen Grenzbeträge sind bloß durch die Judikatur festgesetzt worden. Eine derartige rechtliche Regelung betrachtet der Verfasser als ungenügend. Er führt aus, daß eine der Möglichkeiten diese Frage zu lösen die Festlegung fester Preisgrenzen als eines formellen Merkmals der entsprechenden Straftat oder des Vergehens wäre. Er schlägt deshalb vor, diese Frage bei der in Vorbereitung befindlichen Novellierung der strafrechtlichen und gleichzeitig auch der verwaltungsrechtlichen Gesetzgebung zu erwägen.

Zum Unterschied von der Straftat der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum, wo der grundlegende Tatbestand die Verursachung eines Vermögensschadens erfordert, ist es nicht so bei der Straftat der unberechtigten Benutzung einer Sache aus dem Vermögen im sozialistischen Eigentum (§ 133 Strafges.). Nur im Falle, daß der Täter durch diese Straftat einen erheblichen Schaden am Vermögen im sozialistischen Eigentum (nach der gegenwärtigen Praxis einen Schaden in der Höhe von ungefähr 20 000 Kčs) verursacht, bildet dies die Begründung für die höhere Straffälligkeit im Sinne des qualifizierten Tatbestandes laut § 133 des Strafges.

Als Schaden, der durch die Straftat der Beschädigung des Vermögens im sozialistischen Eigentum laut § 136 Abs. 1 lit. a) des Strafges. verursacht wurde, betrachtet man einerseits den Schaden in Gestalt einer Verringerung des Vermögens im sozialistischen Eigentum (z. B. einer vernichteten Sache), andererseits weiteren Schaden, z. B. den Schaden, der durch den Produktionsausfall infolge einer durch die strafbare Handlung des Täters herbeigeführten Beschädigung einer Maschine verursacht wurde.

Die absichtliche Beschädigung von Vermögen im sozialistischen Eigentum, die eine Straftat laut § 136 Abs. 1 lit. a) des Strafges. darstellt, tritt oft im Zusammenhang mit der Straftat der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum laut § 132 Strafges. auf. Im Falle, daß der durch die Beschädigung oder die Vernichtung einer Sache entstandene Schaden geringer ist als der durch die widerrechtliche Aneignung entstandene Schaden, soll die Tat, die ansonsten die Merkmale von zwei Straftaten aufweist, nur als eine einzige Straftat beurteilt werden, und zwar als Straftat der widerrechtlichen Aneignung von Vermögen im sozialistischen Eigentum. Die durch eine einzige Handlung bewirkte Konkurrenz zweier Straftaten ist in diesem Falle nach den Grundsätzen der sogen. faktischen Konsumption ausgeschlossen.

Der Schaden am Vermögen im sozialistischen Eigentum ist auch Tatbestandsmerkmal der Straftat der Beschädigung von Vermögen im sozialistischen Eigentum laut § 136 Abs. 1 lit. b) Strafges. Dieser Tatbestand gehört zu den kompliziertesten Tatbeständen, die im besonderen Teil des Strafgesetzes angeführt sind. Dieser Straftat macht sich schuldig, wer am Vermögen im sozialistischen Eigentum vorsätzlich Schaden verursacht, vor allem dadurch, das er durch seine unlautere Handlungsweise die Geldtendmachung, Eintreibung oder Befriedigung einer Forderung gegen eine Schuldner,

der nicht eine sozialistische Organisation darstellt, vereitelt. Der Verfasser beantwortet mit der juristischen Untersuchung dieses Tatbestandes die Frage, was als Schaden, der durch diese Straftat verursacht wurde, zu betrachten ist und wann diese Straftat vollendet ist.